

СЪЮЗ НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ЦЕНТРАЛЕН СЪВЕТ

1000 София, ул. "Пиротска" № 7

тел./факс: 0359-2987-83-90

e-mail: sub@sub.bg

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Е.х. № 207 КЗ 1/20г.

Дата 14.06.20г.

Учх. № 16/14.06.2020г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

С Т А Н О В И Щ Е

НА СЪЮЗА НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ
ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 1/2020 Г.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение от 10.03.2020 г. на Съюза на юристите в България е дадена възможност, да предоставят писмено становище по конституционно дело №1/2020 г., образувано по искане на главния прокурор на Република България за даване на задължително тълкуване на нормата на чл. 103 от Конституцията на Република България относно обхвата на посочените в тази норма основания за отговорност на президента и вицепрезидента за „държавна измяна“ и „нарушение на Конституцията“, както и за изясняване на израза „възбуждане на наказателно преследване“.

Конституцията на Република България посочва основанията за прекратяване на правомощията на президента и вицепрезидента, като посочва и начина за повдигане на обвинение за държавна измяна и нарушение на Конституцията, а именно по предложение на една четвърт от народните представители и се поддържа ако повече от две трети от народните представители са гласували за това. Видно е, че тази процедура по прекратяване на правомощията на президента по чл. 103 от КРБ ангажира единствено политическата отговорност на българския президент

и вицепрезидент. Процедурата по установяване на отправени обвинения се осъществява от Народното събрание и Конституционния съд, като резултатът от доказаното обвинение ще доведе до снемане на политическото доверие от държавния глава – президента и вицепрезидента, което се изразява в прекратяване на пълномощията им. Прекратяването на техния мандат дава възможност за възбуждане срещу тях на наказателно преследване по съдебен ред.

В този случай, ако съдът установи, че бившият президент е осъществил престъпно деяние в качеството му на държавен глава, политическата отговорност, която носи ще е предпоставка за налагане на наказателна санкция, като Конституционният съд само установява факта на извършена държавна измяна или нарушение на конституцията и при тези обстоятелства с решението се прекратяват пълномощията на президента или вицепрезидента, делото се изпраща на главния прокурор и той от своя страна възбужда наказателно преследване срещу бившия президент и вицепрезидент.

Като особен вид конституционноправна отговорност, политическата отговорност се реализира при засягане на предписаните от Конституцията правила за поведение от страна на държавния глава или вицепрезидента, а възможна последица от реализирането на този вид отговорност е търсене на наказателна отговорност.

За да се търси политическа отговорност от президента или вицепрезидента, Конституцията на Република България в чл. 103, ал. 1 посочва изричните основания – държавна измяна и нарушение на Конституцията.

Държавната измяна може да се извърши като се измени или се направи опит да се измени формата на държавно устройство или държавното управление и само в отделни случаи държавната измяна може да бъде основание и за търсене на наказателна отговорност, когато деянията, чрез които се осъществява съдържат и криминален елемент.

Нарушението на Конституцията обхваща всички останали случаи, в които на президента може да бъде търсена отговорност извън случаите на извършено от него или вицепрезидента престъпление измяна. Освен престъпление, нарушението на Конституцията може да е друго действие или бездействие, което не е престъпление. От друга страна не всяко престъпление е нарушение на Конституцията по смисъла на чл. 103, ал. 1 от КРБ.

Конституционната уредба установява пълна наказателна неприкосновеност на президента и вицепрезидента. Докато осъществяват мандата си, те не могат да бъдат задържани и срещу тях не може да се възбужда наказателно преследване за допуснати нарушения. След приключване на мандата или след предсрочното му прекратяване с решение на Конституционния съд може да им бъде търсена наказателна отговорност, както за престъпления, за които са освободени от длъжност, така и за всяко друго престъпление, ако са извършили такова.

Действащото законодателство въвежда забрана за възбуждане на

наказателно преследване срещу лица с имунитет каквито са президентът и вицепрезидентът. Възможността за провеждане на наказателно преследване се възобновява след отпадане на техния имунитет, ако не са налице други пречки за това. В този случай възобновяването на наказателното преследване може да се осъществи чрез привличане като обвиняем на лицето, което вече няма имунитет. Началото на наказателното преследване съвпада с момента на привличане на лицата към наказателна отговорност.

Когато деецът е с имунитет – президент или вицепрезидент преди да е привлечен като обвиняем, наказателното производство не се прекратява, тъй като този имунитет е функционален, а производството се спира, до отпадане на имунитета, ако не са налице други пречки за това.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(ВЛ. СЛАВОВ)